

לדיון מספר 2 ניסן התשע"ב

כל ההידורים והחומרות למצוות הפסח לצאת ידי חובת כל השיטות והדעות על פי הספר כי בא מועד הלכות פסח ח"ב
(יש להדגיש שרוב הדינים להלן הם רק הידורים וחומרות אף שכתבתים בלשון של איסור. אבל חלקם מעיקר הדין, הדין שונה ויש לעיין בתוך הספר)

ערבית ודיני היסבה (כי בא מועד עמ' א' – יג' ועמ' נד' וקלד')

- א. עריכת שלחן ליל הסדר מבעוד יום.
- ב. יסדר השלחן בכלים נאים ואם ידו משגת, שיהיו הכוסות מכסף טהור.
- ג. יש להתפלל ערבית בצאת הכוכבים ולא לפני ולא אחרי (20 דקות לאחר השקיעה), ולא בזמן רבינו תם.
- ד. בברכות קריאת שמע של ערבית יכוין אף על קריאת ההגדה.
- ה. בליל פסח שחל בשבת, לאחר העמידה יקדימו ויכולו לפני אמירת ההלל.
- ו. לספרדים הנשים יאמרו ההלל של ערבית בתפילה ואם הן בבית תאמרנה בבית עם ברכה לפני עשיית הסדר. ולא שכנזים אם הן בבית הכנסת תאמרנה שם, ואם הן בבית לא תאמרנה.
- ז. ההסיבה צריכה להיות בדרך נוחה ולא בצער.
- ח. יסב על צד שמאל, ויסב כל גופו ורק רגליו ישארו על הקרקע, וההסיבה תהיה 45 מעלות שמאלה.
- ט. מותר להסב על ירך או כתף חברו שליחו, אבל לא על ירך עצמו, ולא על גבו ולא על צד ימינו, ולא על ידו שתופס במצחו או בסנטרו.
- י. לא יסב על משענת כסא אחר הסמוכה לו לצד שמאלו (הידור), ולא יסב לשמאלו על האויר.
- יא. יסב כשהוא יושב ליד שלחן (הידור).
- יב. בשעת ברכות המצוות אין להסב.
- יג. קטנים מגיל המבינים בסיפור יציאת מצרים יסבו.
- יד. נשים יסבו כמו האנשים.
- טו. גם בסעודה יסב (הידור).

קדש (ודיני היין לד' כוסות) (כי בא מועד עמ' יד' – מב' ועמ' עה')

- א. צבע היין יהיה אדום. ואם היין הלבן שלו יותר משובח מהאדום, לאשכנזים יקח לבן ולספרדים יקח אדום.
- ב. לכתחילה יקח יין שאינו מבושל או מפוסטר, אם המבושל אינו יותר משובח או שלא קשה לו לשתות יין שאינו מבושל.
- ג. אין ליקח מיץ ענבים משוחזר. ואין ליקח מיץ ענבים המעורב בו מים (הידור).
- ד. מיץ ענבים עדיף מיין צימוקים.
- ה. מותר ליקח יין שיש בו קדושת שביעית ורק לא ישפוך ממנו בעשרת המכות.
- ו. נשים חייבות לשתות ארבע כוסות, וכן לקרא או לשמוע ההגדה, וכן לקרא ההלל שבליל הסדר.
- ז. קטנים מגיל המבינים בסיפור יציאת מצרים ישתו ארבע כוסות, וכן בנות קטנות, ומלא לוגמיו בקטן כפי גודל פיו.
- ח. יקח כוס המחזיק 150 מ"ל (הידור).
- ט. יאמר סימני הסדר קדש ורחץ וכו' ולפני כל מעשה, יאמר את סימנו.
- י. ישטוף כל כוס וכוס מארבע כוסות שטיפה מבפנים והדחה מבחוץ.
- יא. שאחר ימזוג לו היין לכוסו בכל ארבע כוסות.
- יב. בכוס הקידוש וכוס ברכת המזון ימלאנו כולו על גדותיו, וכוס שני ורביעי די למלאות רוב הכוס (בכוס גדול יותר מ 150 מ"ל).
- יג. בכל כוס ימזוג ג' טיפות מים ביין וכן הדין אם שותה מיץ ענבים.
- יד. כל המסובין יגביהו הכוס באמירת הקידוש.
- טו. לכתחילה ישתה בכל כוס מארבע כוסות רביעית שהוא 150 מ"ל, ועדיף לשתות הכוס בבת אחת, ולפחות שלא ישתה בו כשיעור שתיית רביעית, והשותה בבת אחת אינו נחשב לגרגרן, ובדיעבד ישתה רוב רביעית.
- טז. בברכת שהחיינו שבקידוש יכוין אף על המצות והמרור ועל עצם יו"ט ועל סיפור יציאת מצרים.
- יז. בקידוש בליל הסדר שחל במוצ"ש, לאשכנזים ברכת ההבדלה בישיבה, ולספרדים בעמידה, וברכת מאורי האש עדיף שיעשו על נרות יו"ט מאשר שידליקו נרות אחרים.
- יח. אם לא שתה רביעית בכוס ראשון, ישתה מעט בין כוס ראשון לשני כדי שלא יהיה הפסק בין הסעודה לקידוש (הידור).

יט. לא ישתה אף מים בין כוס ראשון לכוס שני (הידור). ובין כוס שני לשלישי ישתה מה שרוצה גם לפני הסעודה. ובין כוס שלישי לרביעי לא ישתה יין אבל שאר משקאות מותר חוץ ממי דבש.
כ. הספרדים מברכים הגפן רק על כוס ראשון ושלישי. והאשכנזים מברכים על כל ארבעת הכוסות.

ורחץ (כי בא מועד עמו מג' – מד')

- א. יטול ידיו ג' פעמים רצופים, ללא ברכה. ואין הנשים צריכות להסיר הטבעות מהידיים.
- ב. לא ידבר בין הנטילה עד לאחר אכילת הכרפס.
- ג. יטול ידיו באותו מקום שאוכל ולא יצא חוץ לבית.
- ד. לא יכוין בנטילה זו שתהיה גם לסעודה, ואם כיון גם על הסעודה, דינו שלפני הסעודה יטול שוב ללא ברכה.

כרפס (כי בא מועד עמו מה' – נ')

- א. יקח כזית כרפס ויאכל ממנו פחות מכזית.
- ב. יטביל הכרפס לפני הברכה, ויטבילנו כולו בחומץ או במי מלח או במי לימון שרובם מים.
- ג. אין לו מי מלח או חומץ או מי לימון יטביל ביין.
- ד. יאכל הכרפס בידו ולא ע"י מזלג.
- ה. מי שאכל בטעות כזית מהכרפס לא יברך ברכה אחרונה אלא יהרהר הברכה בלבו.
- ו. על פי הפשט יאכל חלק מהכרפס בהסיבה וחלק שלא בהסיבה. ועל פי הסוד אין להסב באכילתו.
- ז. ישאיר מעט מהכרפס (וכן משאר המינים) בקערה עד לאחר אכילת המצה והמרור, ואין צריך להשאיר החומץ או מי המלח שם.

יחץ (כי בא מועד עמו נ' – נב')

- א. לאחר אכילת הכרפס יקח את המצה האמצעית שבשלוש המצות שבקערה, וחוצה המצה לשניים חלק אחד גדול וחלק אחד קטן, הגדול בצורת אות ו' והקטן בצורת אות ד' (יחתוך המצה בצורת ר' ונמצאו שתי הצורות קיימים).
- ב. את החלק הגדול יצניע תחת המפה או במקום אחר לאפיקומן, ואת החלק הקטן יחזיר לקערה.
- ג. יראה לחתוך את החלק הגדול מהצד הימני של המצה (הידור).
- ד. יחצה המצה בידו ולא בסכין.

מגיד (כי בא מועד עמו נג' – סו' ועמ' ק')

- א. בברכות קריאת שמע שבערבית יכוין אף על קריאת ההגדה.
- ב. לא ידבר מתחילת ההגדה עד סיום אמירת ההלל.
- ג. לא לעשן באמצע קריאת ההגדה.
- ד. יש להוציא המילים מפיו כשקורא ההגדה.
- ה. מצוה ליתן אף לקטנים לקרא קטעים מההגדה.
- ו. נשוי המתארח אצל הוריו, יספר לבניו בעצמו מסיפור יציאת מצרים ולא יסתפק בסיפור אביו (שהוא סב ילדיו).
- ז. מה נשתנה יאמרו בניגון יפה.
- ח. אין לקרא ההגדה בהסיבה.
- ט. בשפיכת היין באמירת עשר המכות, לספרדים המנהג בשפיכה מהכוס, והאשכנזים נוהגים בהזאה באצבע. ישפוך לכלי שבור או גרוע או לכלי חד פעמי. יכוין שהקב"ה יצילנו ממכות אלו. עדיף לשפוך היין מכוס אחר ולא מהכוס השני שלו. ואין לשתות היין ששפך, וכן היין הנותר מהכוס ששפך ממנו אין לשתותו.
- י. אין לאכול ולשתות באמצע קריאת ההגדה ורק מי שקשה לו מאוד וכגון שצם בערב פסח, יאכל מעט דברים קלים.
- יא. אין לקרא ההלל בהסיבה. ורשאי לקוראו בעמידה, ויזהר שכוסו לא ישפך.
- יב. יקרא ההלל לפני חצות הלילה, ואם לא הספיק עד לאחר חצות, יקרא לאחר חצות אף בברכה בשם ומלכות.

רחצה (כי בא מועד עמו עו')

- א. יטול ידיו לפני המוציא ככל נטילת ידיים לסעודה ויברך על נטילת ידיים.
- ב. טוב שאחר יטול ידיו דרך שררה, וטוב לחנך הקטן לכך שיטול הידיים לאביו.

מוציא מצה (כי בא מועד עמ' עז' – פב')

- א. על פי הפשט יטול את ג' המצות (ב' שלימות ואמצעית פרוסה) לפני הברכה, ולאחר ברכת המוציא ישמוט את המצה התחתונה מידי ויברך על אכילת מצה. ועל פי הסוד יטול לפני הברכה את העליונה והאמצעית הפרוסה ויברך המוציא ועל אכילת מצה.
- ב. יבצע כזית המוציא מהמצה העליונה וכזית של אכילת מצה מהאמצעית בבת אחת, ולא בזה אחר זה.
- ג. יכוין בברכת המוציא אף על הכורך ואף על האפיקומן.
- ד. יטביל המוציא במלח וינער המלח מהמצה לפני אכילת המצה.
- ה. כל אחד מהמסובין יאכל שני כזיתים יחד אחד של המוציא ואחד של אכילת מצה, ואם יכול, יבלע את שני הכזיתים יחד ואם אינו יכול לפחות ילעסם יחד ויבלעם אחד אחד.
- ו. זמן אכילת המצה בכדי אכילת פרס תוך 2 דקות. ושיעור הזמן מהלעיסה הראשונה.
- ז. אף שאין המצות שבקערה מספיקים לשני כזיתים לכל המסובין, יקחו שני כזיתים ממצות אחרות ואותם יאכלו (הידור).
- ח. לאחר ברכת המוציא ועל אכילת מצה יטעם הבוצע מעט מהמצה ויתן לכל המסובין ולאחר מכן יאכל את שני הכזיתים שלו.
- ט. אין לטבל את כזיתות המוציא בסלט או לפתן.

מרור (כי בא מועד עמ' סו' – עד' ועמ' פג' – פה')

- א. אין לאכול מרור בליל הסדר לפני שאכל מרור לשם מצות מרור.
- ב. יש ליקח לאכילת מרור חסה ולא יקח כשהיא עדיין מתוקה. ולא יקח כשהיא בתחילת גידולה.
- ג. יקח את עלי החסה למרור ויקח הרבה כי כזית ממנו מחזיק הרבה עליים. ויש למעך ולהצמיד את עלי החסה כי האויר שביניהם אין מצטרף לכזית.
- ד. לא ישטוף בחומץ את עלי החסה לאכילת מרור כדי לימנע מתולעים וכדומה (משום כבוש כמבושל).
- ה. לא יקח עלי חסה כמושים למרור. וכן לא יקח עלי חסה הגדלים בעציץ שאינו נקוב, או מגידולי מים.
- ו. יש ליקח חרוסת העשויה מכל מיני פירות שנמשלו בהם ישראל, ויתן מעט יין או חומץ בחרוסת.
- ז. יש ליקח חרוסת עבה, ויטבל המרור כולו בחרוסת.
- ח. יש ליקח מרור מהמרור המונח בקערה.
- ט. יטביל המרור בחרוסת לפני שמברך על המרור.
- י. יכוין בברכת המרור אף על הכורך.
- יא. יבלע כזית מרור בבת אחת אם יכול, ואם אינו יכול, יאכלנו עד שיעור אכילת פרס 2 דקות מהלעיסה הראשונה.
- יב. באכילת המרור יכוין שהוא זכר לומר את חייהם. ויכוין גם למתק הדינים שמרור בגימטריה מות וע"י הלעיסה ממתק הדינים.
- יג. יאכל את המרור שלא בהסיבה, ואם הסב באכילתו יחזור ויאכל כזית ללא הסיבה.
- יד. מי שאינו אוכל מרור מסיבה רפואית יאכל לפחות חרוסת.

כורך (כי בא מועד עמ' פו' – פז')

- א. לאחר אכילת מרור יטול כזית מהמצה השלישית וכורכה עם כזית מרור ויטבל את כל המרור בחרוסת, ויאמר לפני אכילת הכורך זכר להלל וכו' ויאכלם בהסיבה.
- ב. לספרדים אין צריך לנער החרוסת מהמרור באכילת הכורך. ולאשכנזים ינער החרוסת מהמרור לפני אכילת הכורך.
- ג. אכל הכורך ללא חרוסת טוב שיאכל שוב חתיכת מצה עם מרור וחרוסת.
- ד. לכתחילה אם יכול, יכניס לפיו בבת אחת את כזית המצה וכזית המרור ויאכלם יחד, ואם קשה לו, יבלע מעט מהמצה ומעט מהמרור יחד.

שלחן עורך (כי בא מועד עמ' צו' – צז')

- א. באכילת הסעודה בליל הסדר בשלחן עורך אין לאכול ולשתות יותר מדאי כדי שלא יאכל האפיקומן אחר כך באכילה גסה.
- ב. אין להשאיר מקום ריק בשלחן ליל הסדר זכר לחרבן בית המקדש.
- ג. אין לאכול צלי בליל פסח ומבואר פרטיו בכי בא מועד עמ' צג' – צו'.

צפון (אפיקומן) (כי בא מועד עמ' צח' – קו')

- א. יאכל שני כזיתים מצה לאכילת אפיקומן, כזית אחד לחובת מצה וכזית לחובת מצה הנאכלת עם הפסח.
- ב. אם יכול, יבלע את כזית המצה של אפיקומן בבת אחת.
- ג. אף הנשים חייבות באכילת אפיקומן.
- ד. יש לאכול האפיקומן בהסיבה.
- ה. הרוצה לאכול האפיקומן עם חרוסת רשאי.
- ו. יאכל האפיקומן לפני חצות הלילה, ואם רואה שעומד הזמן לעבור, יאכל כזית בתוך הסעודה ובסוף הסעודה יאכל עוד כזית. או שיאכל כזית בסעודה לפני חצות ויתנה שאם הלכה שזמנה עד חצות, שיצא בזה ידי חובה, ואם לאו יצא בכזית שיאכל אחר כך.
- ז. אם עבר חצות הלילה, יאכל האפיקומן לאחר חצות הלילה.
- ח. אין לאכול מאומה לאחר אכילת האפיקומן. וכן שתיה לא ישתה מאומה, ואם הוא צמא ישתה רק מים.
- ט. אין לעשן לאחר אכילת אפיקומן. וכן אין לעשן לאחר אכילת אפיקומן.

ברך (כי בא מועד עמ' קט' – קיא')

- א. מוזגים לו כוס שלישי ומברך עליו ברכת המזון ויברך בורא פרי הגפן לאחר ברכת המזון, וישתה הכוס ולא יברך ברכה אחרונה לאחריו.
- ב. כל המסובין יחזיקו הכוס השלישי בעת אמירת ברכת המזון.
- ג. אין לברך ברכת המזון בהסיבה אלא באימה ויראה.

הלל (כי בא מועד עמ' קיא' – קיד')

- א. באמירת ההלל יאמר גדול הקהל הודו להשם כי טוב והשאר יענו כי לעולם חסדו וכן אנא השם הושיעה נא וכו' והשאר יחזרו אחריו.
- ב. בעת אמירת ההלל יש לאחוז את הכוס הרביעי בידו.
- ג. ישתה רביעית מהכוס הרביעי כדי שיוכל לברך ברכה אחרונה לאחריו, ויכוין אף על הכוס השלישי.
- ד. ימזוג כוס חמישי ביין, לכוסו של אליהו והוא זכר לזהבאתי, ואין לשתותו בליל הסדר אלא ישמרנו לבוקר ויקדש עליו.
- ה. בעל הבית ימזוג בעצמו את הכוס החמישי.

נרצה וסיפור יציאת מצרים כל הלילה (כי בא מועד עמ' קטו' – קיז')

- א. יאמר שיר השירים בנחת ובקול ובשמחה.
- ב. ימשיך בלימוד הן בסיפור יציאת מצרים והן באגדה והן בהלכות הפסח, עד שתחטפינו שינה.
- ג. לאשכנזים אין קוראים קריאת שמע שעל המיטה אלא רק פרשת שמע. ולספרדים קוראים את כל קריאת שמע עם כל הפסוקים מעט לפני חצות הלילה.
- ד. על פי הפשט יש לברך ברכת המפיל בקריאת שמע שעל המיטה בליל הסדר. ועל פי הסוד אין לברך ברכה זו.

שיעורי המצוות

- כזית - בנפח כשיעור קופסת גפרורים. ובמשקל לכתחילה 30 גרם ומי שקשה לו ואינו יכול לאכול יקח 18 גרם.
- רביעית - יש אומרים 86 מ"ל כגמיטריא כוס. ויש אומרים 150 מ"ל כגמיטריא כוס הגון.
- זמן אכילת פרס - לכתחילה עד 2 דקות ובדיעבד למי שקשה עד 9 דקות.